

8 Ιουνίου 2014

Νηφάλιος μέθη

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)





Ιερομόναχος Συμεών

(Επεξεργασμένο κείμενο ομιλίας που παρουσιάστηκε σε Βόλο, Ιωάννινα, Αθήνα και Λειβαδιά, κυρίως σε φοιτητές, κατά την διάρκεια του 1984)

ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ Ο ΝΕΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, ούτε ο Άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης, ούτε ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, ώστε να μιλήσω για τη Θεία και Νηφάλιο Μέθη. Είμαι μόνο ένας «ογδοήτης» μοναχός, δηλαδή ένας μοναχός των τελευταίων καιρών που μοιάζει περισσότερο με κοσμικό παρά με μοναχό. Αυτά που θα πω είναι πράγματα πολύ υψηλά, αλλά πτωχά σε προσωπικό βίωμα. Παρακαλώ την αγάπη σας να τα δεχθείτε με ανοχή.

Ξέρω ότι ο άνθρωπος που δεν έχει δει το θείο φως δεν έχει δικαίωμα να διδάσκει τα θεία στους άλλους. Δεν θα μιλούσα, αν δεν πίστευα ότι οφείλω υπακοή στον Πατέρα και Ηγούμενο της Μονής όπου ανήκω. Για να φανερώσει η ομιλία αυτή τον Λόγο του Θεού, ας μεσιτεύσουν οι Άγιοι και ας βοηθήσουν οι ευχές του Γέροντα και των Πατέρων της Μονής. Πιστεύω, χάρη στην υπακοή, ο Χριστός να χορηγήσει σε μένα τον σκοτισμένο στη διάνοια την ευσεβή σκέψη και τον αρμόζοντα λόγο. Τα μόνα πράγματα στα οποία στηρίζομαι για να πραγματώνω την υπνούσα οδοιπορία στην οποία διαπλάθομαι «ως μοναχός είναι η χαρά και ευλογία της προσευχής, η

παρουσία των Αγίων και προπάντων το γεγονός ότι είμαι υποτακτικός σε Γέροντα, χάρη στον οποίο υπάρχω και λαλώ — αν και δέρομαι ακόμα από τις τρικυμίες των παθών.

Με δέος στέκομαι ενώπιόν σας. Οι περισσότεροι είστε φοιτητές. Μπροστά σας αισθάνομαι πολύ πτωχός, πτωχός σε ενθουσιασμό και επαναστατική δύναμη ενάντια στη μουντή ανοστιά που έχει ενθρονισθεί σήμερα στην κοινωνία που ζούμε. Δεν αναγνωρίζω στη γενεά μου κανένα δικαίωμα πάνω στη δική σας. Θα τανε έλλειψη κοσμιότητας από μέρους μου να σας μιλήσω σαν τον πατέρα, που, πολλές φορές, νομίζοντας ότι το παιδί είναι «δικό του», και όχι του Θεού, με τραχύτητα του λέει «κάνε αυτό και μην κάνεις το άλλο». «Ο Θεός εξ αρχής έκανε τον άνθρωπο ελεύθερο», γράφει ο πνευματικός μου Πατήρ, στον οποίο με κόπο και πολλή υπομονή μαθαίνω να υπακούω σε πλαίσια πλήρους ελευθερίας, την οποία αυτός μου παρέχει για να προχωρώ στον έρωτα της αγάπης, του Θεού. Υποδειγματικά, όσον αφορά εσάς, και συμβουλευτικά, όσον αφορά εμένα, θα θελα να μιλήσω με το πνεύμα του Πατέρα της Εκκλησίας ο οποίος έλεγε: «Αγάπα και κάνε ο,τι θέλεις». Ναι, πρώτα ας αγαπάμε. Ας μας μεθύσει η αγάπη.

Αλλά η αγάπη του εαυτού μας και ο έρωτας για τα φαινόμενα μας προσφέρουν ένα είδος ψεύτικης αιωνιότητας. Προσφορά ποτού που μεθά με αλόγιστη μέθη. Γεμίζει με ταραχή και σύγχυση. Στο τέλος αφήνει απογοήτευση για τον εαυτό μας και για ο,τι ηδονικά απολαύσαμε με τις αισθήσεις.

Τα αισθητά έχουν μονάχα ένα σταθερό και εδραίο, την αστάθεια και τη ροή. Ακαταστασία, πρόθυμη φορά και ευκολία στην αλλοίωση χαρακτηρίζουν τα φαινόμενα της κατ'αίσθησιν αναζήτησης. Με φθορά τα αισθητά παρέχουν στην επιθυμία, που με την αίσθηση δένεται, μία ερωτική μέθη που δε γνωρίζει γαλήνη, ούτε υγεία.

Σήμερα όλα είναι αόριστα και συγκεχυμένα. Η ατμόσφαιρα είναι φορτωμένη δάκρυα. Δίχως Σταυρό ο άνθρωπος, μεθυσμένος, κατακρημνίζεται στη γοητεία της αβύσσου που ξεχύνει τη δυσωδία της αποσύνθεσης. Παθήματα και κάκωση θα φέρουν ίσως τον ζαλισμένο άνθρωπο σε συναίσθηση του εαυτού του, σε νηφαλιότητα. Ταραχή και σύγχυση επαναφέρουν στο φυσικό τον αλόγιστο έρωτα για τα παρόντα. Μέσα στις στάχτες κρυμμένη παραμένει η ελπίδα.

Με αρρωστημένο το νου από λαγνεία, σπαταλά ο άνθρωπος την επιθυμητική του δύναμη στην ηδονή που τα φαινόμενα και τα νοούμενα προσφέρουν στο σαρκικό πόθο. Τα φαινόμενα όμως έχουν ανάγκη από το Σταυρό, δηλαδή από τη νέκρωση της σάρκας μας. Και τα νοούμενα χρειάζονται ταφή: την τέλεια ακινησία των ενεργειών του νου. Όσο το σαρκικό φρόνημα πεθαίνει, τόσο τα φαινόμενα και τα νοούμενα αποκαλύπτονται στις πραγματικές τους διαστάσεις, έχοντας πάνω τους την αίγλη της Θεότητας. Ο όντως έρωσ ενδυναμώνεται. «Εκ τάφου ομβρήσαντος Χριστού» χύνεται ο οίνος της Νηφάλιας Μέθης στο στόμα της καρδιάς. Και η δίψα

δεν παύει...

Αλλά πριν προχωρήσουμε στη Νηφάλιο Μέθη, ας μιλήσουμε λίγο για την Ελλάδα και για τη Δύση σε σχέση με αυτήν την Μέθη.

Η Ελλάδα έχει μια τραγικότητα διαφορετική από εκείνη της Δύσης. Ο Έλληνας ανέκαθεν ζητά, μέσα στο χώρο και στο χρόνο, την Παραμυθία, την υπέρβαση του χώρου και του χρόνου, του ίδιου του εαυτού του. Ο Δυτικός αντίθετα, αρνιέται την Παραμυθία με την κατακτητική του στάση απέναντι σε όλα. Με τη λογική και το συναίσθημα τα αντικειμενοποιεί. Θέλει να κατακτά το μυστήριο, αντί να ταπεινώνεται μπροστά του, για να μετέχει σ' αυτό με την ψυχή και το σώμα... Τον τελευταίο ενάμιση αιώνα στον -ουσιαστικά δίχως αστική παράδοση- ελλαδικό χώρο, οι διαρκώς εκκοσμικευόμενοι Έλληνες καλλιεργούν αυτά που συνήθως οι διανοούμενοι και καλλιτέχνες στη Δύση πολεμούν την ίδια περίοδο: τη λογικότητα, το συναίσθημα, το φαινομενικά ωραίο. Οι Δυτικοί, κληρονόμοι μεγάλης αστικής παράδοσης, έχουν και μια παράδοση αντίστασης στο βαρβαρικό πολιτισμό τους. Αυτή, αν και αποτελεί έλεγχο, δεν μπορεί να προσφέρει στο Δυτικό άνθρωπο τη λύτρωση. Παραμένει στα πλαίσια του Ουμανισμού. Εμμένει στη φιλαυτία που χαρακτηρίζει αυτόν τον πολιτισμό. Σήμερα η Δύση και η Ελλάδα βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια. Οι Δυτικοί ζούνε τη χρεωκοπία του ουμανιστικού πολιτισμού. Οι Έλληνες ακόμα δεν τη δοκίμασαν.

Οι Δυτικοί βιώνουν τη διάλυση και το μηδέν. Μερικοί, αποβάλλοντας τη φιλαυτία, οδηγήτρια στο μηδέν, ανακαλύπτουν το μηδέν ως ανθισμένο στεφάνι του Γάμου και στέφονται την Ορθοδοξία. Οι Νεοέλληνες, περιφρονώντας την Ορθοδοξία και ασπαζόμενοι τις αξίες ενός ουμανιστικού πολιτισμού στον οποίο κατά βάθος δεν πιστεύουν, ντύνονται το χιτώνα της φιλαυτίας που μισεί τα πάντα, με αποτέλεσμα να βρίσκονται στα πρόθυρα της βαρβαρότητας.

Οι Νεοέλληνες, μαγεμένοι από την πλανερή αίγλη του δυτικού πολιτισμού, πολεμάνε την Ορθόδοξη Παράδοση, αλλά δεν μπορούν να ξεφύγουν εύκολα από αυτή. Φαινομενικά, η στάση τους απέναντι στη ζωή δηλώνει περιφρόνηση, άρνηση, απεμπόληση της Παράδοσης. Μα είναι αυτό πρόσωπο η προσωπεία ενός λαού που δοκιμάζεται; Στο βάθος παραμένει εν σπέρματι, συχνά ερήμην αυτών, η Ελληνορθόδοξη Παράδοση, η αιωνιά τους τροφή, το ύδωρ το ζων, το πόμα το λευκολαμπές. Καινός χρόνος που, εκ των ένδον, άρδευε τα σώματά τους...

Η τραγικότητα των Νεοελλήνων έγκειται στο γεγονός ότι παραπαίουν ανάμεσα σ' ένα δυτικό πολιτισμό που δεν είναι δικός τους και στην Παράδοσή τους που δεν ξέρουν πια πως να την ακούσουν• ωστόσο εκείνη τους καλεί. Ίσως αρκεί μια στιγμή προσοχής εκ βαθέων για να βρουν την ψυχή τους. Τότε πιθανώς θα μπορέσουν να προσλάβουν τον δυτικό πολιτισμό, δίχως απελπισία για τη διάλυση που πρέπει να υποστούν...

Δεν είναι ο εναγκαλισμός του Δυτικού Ουμανισμού που θα μας κάνει

πολιτισμένους, αλλά μάλλον ο εναγκαλισμός της θριαμβευτικής χρεοκοπίας του. Και αυτό με τη δύναμη της Πίστης...

Ο Δυτικός ήρωας, που έχει τόση πέραση στην Ελλάδα σήμερα, διαλύεται από τη φιλαυτία και την κατ'αίσθησιν μεθυστική ηδονή μέσα στη φυλακή του σαρκικού φρονήματος. Βλέπει τον εαυτό του στον καθρέφτη της συνείδησής του και ενεργεί την «κάθαρση», τινάζοντας με μια σφαίρα τα μυαλά του στον αέρα, επιχειρώντας τη δολοφονία του «Πατρός».

Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί έχουν προνομιακά ένα Θεό πόσιμο και βρώσιμο.

Οι Ορθόδοξοι Έλληνες είναι κληρονόμοι της αληθινής μορφής του Χριστιανισμού που οι πρόγονοί τους, προσκολλημένοι στην Αλήθεια, με θυσίες συντήρησαν για να μην τους αφαιρεθεί η ουράνια υιοθεσία.

Ο Πατήρ μας είναι ουράνιος: Πατήρ, Υιός, και Άγιον Πνεύμα. Το Πνεύμα το Άγιον, φως και ζωή, και ζώσα πηγή νοερά, εκ του Πατρός εκπορευόμενον, χαρίζει την ουράνια υιοθεσία δια του Μονογενούς Υιού και Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, που μαζί με τον Πατέρα και το Πνεύμα αποτελούν Ένα, «εν τω ενί τα τρία δε, εν τοις τρισί το εν δε». Το Ένα που λάμπει, φωτίζει, αποκαλύπτεται, απολαμβάνεται μέσα μας, αποτελώντας όλα τα καλά μαζί και φέρει ούτως ονόματα πολλά: φως, ειρήνη, χαρά, ζωή, τροφή, πόσις, ένδυμα, περιβόλαιο, σκηνή, θείος οίκος, πέτρα, νεφέλη, αύρα, ανατολή, ανάσταση, ανάπαυση, λουτρό, πυρ, δρόσος, ύδωρ, ποταμός, πηγή, γάλα, άρτος, οίνος της θείας και Νηφάλιας Μέθης. Καινόν νέκταρ, πανδαισία, τρυφή, απόλαυση μυστική, ήλιος άδυτος, αστήρ αιλαμπής, αναμμένος στον οίκο της ψυχής λαμπτήρ. Τούτο το Εν η Κάθαρση, η Παραμυθία, ο Εις και η Τριας• ο Πατήρ εν τοις ουρανοίς. Η Βασιλεία των ουρανών επί γης. Ο Μονογενής Υιός του Θεού Πατρός, άνθρωπος δια την σωτηρίαν του ανθρώπου• ίνα ο άνθρωπος ομοιωθή τω Θεώ...

Η μίμηση του Χριστού δεν είναι απλώς εξωτερική, αλλά εσωτερική, δι' έρωτικής περιχωρήσεως και αντιδόσεως ιδιωμάτων δι' άσυγχύτου ενυπάρξεως Θεού και ανθρώπου εν αλλήλοις και αλληλομεταδόσεως των ιδιωμάτων αμοφοτέρων. Έτσι συντελείται η μακαρία και ιερά αλλοίωση, μεταβολή όχι του λόγου της φύσεως, αλλά του τρόπου υπάρξεως...

Ο Θεός και ο άνθρωπος αποτελούν παραδείγματα ο ένας του άλλου.

Ο Θεός που ενσαρκώθηκε και επί Ποντίου Πιλάτου σταυρώθηκε, επιθυμεί αεί να ενανθρωπίζεται δια της αρετής και της γνώσεως στο πρόσωπο του πιστού. Όσο ο άνθρωπος γίνεται Θεός, τόσο ο Θεός γίνεται άνθρωπος. Αυτή είναι η μίμηση. Η θέωση του ανθρώπου και η ενσάρκωση του Θεού είναι δύο όψεις του αυτού μυστηρίου.

Ο άνθρωπος νοερά αρπάζεται από τον Θεό, όσο ο άνθρωπος φανερώνει με τις αρετές τον εκ φύσεως αόρατο Θεό.

Ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής στα Φιλοσοφικά και Θεολογικά Ερωτήματα

θεολογεί: «Φασί γαρ αλλήλων είναι παραδείγματα τον Θεόν και τον άνθρωπον, και τοσούτον τω ανθρώπω τον Θεόν, δια φιλανθρωπίαν ανθρωπίζεσθαι, όσον ο άνθρωπος εαυτόν τω Θεώ δι αγάπης δυνηθείς απεθέωσε, και τοσούτον υπό Θεού τον άνθρωπον κατά νουν αρπάζεσθαι προς το γνωστόν, όσον ο άνθρωπος τον άόρατον φύσει Θεόν δια των αρετών εφανέρωσεν».

Όσο ο άνθρωπος συστέλλεται, τόσο ο Θεός διαστέλλεται και του προκαλεί τη θεία και Νηφάλιο Μέθη. Ο γλυκύτατος Θεός που φανερώνεται απαστράπτοντας, είναι ο οίνος ο μυστικός όπου παραμένουν κρυμμένοι όλοι οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως: ο πέρα από κάθε γνώση λευκολαμπής οίνος της μυστικής γνώσεως.

Αρετή σημαίνει φανέρωση του φωτός• της μοσχοβολιάς και ευωδίας του οίνου του μυστικού• θεία αποκάλυψη.

Χριστός η ουσία της αρετής...

Ήρθε η στιγμή να σας μιλήσω για τον έρωτα και τη Νηφάλιο Μέθη. Όντας μια κατ'έξοχήν ερωτική φύση, ομολογών πως πιο δύσκολο πράγμα για μένα δεν υπάρχει. Αλλά είμαι στα μαύρα ντυμένος, νεκρός για τα παρόντα. Επειδή έβαλα φραγμό στον άμεσο έρωτα, μόνο δια της τελείας μετατροπής του αναζητώ την ευτυχία. Τούτο όμως δεν αποκλείει τυχόν μικρορωγμές: οδυνηρές παρηγοριές για τις πίκρες της ζωής, που αποτελούν πολλές φορές αφορμή για ενδυναμωση του φραγμού.

Ο έρωσ δώρο του Θεού. Για τον έρωτα πλάστηκε ο άνθρωπος, τη μέθη και την έλλαμψη. Ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης λέγει:«Επιτεταμένη γαρ αγάπη, έρωσ λέγεται• ω ουδείς επαισχύνεται, όταν μη κατά σαρκός γένηται παρ αυτού η τοξεία». Ο έρωτας που έχει για στόχο τη σάρκα κορέννυται και γι αυτό πεθαίνει. Όταν ο στόχος του είναι ο Θεός, δεν βρίσκει ποτέ κορεσμό. Το αντικείμενο της επιθυμίας του είναι άπειρο και ασύλληπτο, γι αυτό ο θείος έρωσ δεν πεθαίνει, αλλά συνέχεια ενδυναμώνεται.

Σοφότατα λέγει ο Άγιος Απόστολος Παύλος όταν γράφει: «Μη σκοπούντων ημών τα βλεπόμενα, αλλά τα μη βλεπόμενα• τα γαρ βλεπόμενα πρόσκαιρα• τα δε μη βλεπόμενα, αιώνια». Για τον έρωτα της όντως αγάπης μιλώ• για τον έρωτα του Θεού• του Μη Ορώμενου. Ο μόνος αληθινά γλυκός, επιθυμητός, εράσμιος. Έρωσ που επεκτείνει τον πόθο προς τις θείες ηδονές• συνεύρεση χωρίς τέλος.

Όπως ο οφθαλμός κατασκευάστηκε με γνώμονα το φως, το δε αυτί τον ήχο, έτσι ο ανθρώπινος έρωσ έχει για μέτρο του τον Θεό. Ο Χριστός είναι «το κατάλυμμα των ανθρωπίνων ερώτων». Αυτός, ο «μανικός εραστής», δι' έρωτος μας ελκύει κι εμείς δι' έρωτος Τον ελκύομε. Ο μανικός Του έρωσ μας παρέχει το βακχευτικό φίλτρο της Νηφάλιας Μέθης. Ο έρωσ δια του έρωτος νικάται. Μόνο ο εύτοξος και φτερωτός έρωσ του νοητού κάλλους μας φέρνει στη χώρα του φωτός, στον οίκο του οίνου, όπου οι δρόμοι της αισθητής ηδονής και της κατά σάρκα γνώσεως δεν οδηγούν ποτέ.

Ο έρωσ σταυρούται. Δεν πρόκειται περί σωματικής φιλίας, αλλά περί νοητής. «Ο εμός έρωσ εσταύρωται, και ουκ έστιν εν εμοί πυρ φιλόυλον», γράφει ο θείος Ιγνάτιος.

Χαρακτηρίζω τον σαρκικό έρωτα ως αφροδισιασμό, αλλά ο αφροδισιασμός αποαφροδισιοποιεί, ενώ μαζί φραγμός και μετατροπή του έρωτα προς την όντως και άόρατη αγάπη ενδυναμώνει τον έρωτα και προκαλεί την έλλαμψη. Αυτή η άόρατη αγάπη είναι ο Δημιουργός, που το κάλλος Του είναι άοράτως παρόν στη Δημιουργία Του. Αυτή η όντως αγάπη έχει για σώμα την όντως ύλη, που περνούσε τους τοίχους δίχως εμπόδιο και σήμερα κάθεται στα δεξιά του Θεού Πατρός – γιατί η όντως ύλη είναι πνεύμα, και για τη φιλία και απόλαυση αυτού του θείου σώματος καλούμεθα. «Φάγετε και πίετε» ο Λόγος λέγει. Ο δε Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος: «Τι δε εστιν ο κατανοούντες ορώσι; Το απλούν της θεότητας αυτό φως τοις νοεροίς οφθαλμοίς ορώσι πλουσίως, ο και ψηλαφώντες αύλοις χερσίν ακατασχέτω τω έρωτι, ανεστίως εσθίουσιν εν πνευματικώ τω του νοός και της ψυχής αυτών στόματι, ου της θεωρίας του κάλλους και της γλυκύτητος όλως κορεσθήναι ουδέποτε δύνανται»...

Κατά την προσευχή ο άνθρωπος πίνει τον καλό οίνο του Γάμου, τον πλέον ηδονικό και μεθυστικό, που όσο τον γεύεται, τόσο και περισσότερο διψά. «Ότε πίνω, και διψώ», λέει ο Άγιος Συμεών.

Ο έρωσ φέρνει τη μέθη, η μέθη φέρνει τον έρωτα, ο έρωσ είναι μέθη, η μέθη είναι έρωσ.

Τα μοναστήρια του Αγίου Όρους είναι θεία και ιερά οινοπωλεία Νηφάλιας Μέθης. Οινοπώλης η Παναγία. «Ανυμνούμέν σε, βοώντες Χαίρε όχημα, Ηλίου του νοητού, άμπελος αληθινή, τον βότρυν το πέπειρον, η γεωργήσασα, οίνον στάζοντα, τον τας ψυχάς ευφραίνοντα, των πιστών σε δοξαζόντων». Οι καλόγεροι οινοπότες που νικάνε τον χρόνο ξεκοκκίζοντας το κομποσκοίνι αντί για το κοινό κομπολόγι.

Εκεί οι συμπότες διδάσκονται την καλή ορθόδοξη συμπεριφορά, που το μυστικό της είναι να ξέρει κανείς να αγαπά.

Οι καλόγεροι διψάνε για τον Χριστό και τη Μέθη Του. Για την Αγάπη, για την πόση του Φωτός. Για τη γεύση, κατέναντι του Ηλίου, του οίνου του λευκολαμπούς της Νηφάλιας Μέθης, τελικής του Θεού αεί επεκτεινομένης απολαύσεως.

Οι μοναχοί, για να μετέχουν κατ' έφεσιν των θεοποιών ακτίστων του Θεού ενεργειών, επικαλούνται τις πρεσβείες της Θεοτόκου, των Αγίων, και των ιδίων Γεροντάδων τους.

Χαρακτηριστική η προσήλωση των μοναχών στην Παναγία. Οι Αγιορείτες νιώθουν ότι ζουν στο Περιβόλι της.

Σχετικά ο Άγιος Γέροντάς μου, Ηγούμενος της Μονής, έχει γράψει: «Η εξαιρετική αγάπη των Αγιορειτών Μοναχών στην Κυρία Θεοτόκο πηγάζει από την αγάπη τους στον Λόγο Χριστό που Τον οικειούνται δια μέσου της εν μετανοία καρδιακής

επικλήσεως του Ονόματός Του. Αυτή η αγάπη πάλι προς την Παναγία αυξάνει την αγάπη προς τον Μονογενή Υιόν της και τον πόθο για περισσότερη κοινωνία μαζί Του, δια μέσου της αδιαλείπτου προσευχής».

Με όσα ελληνικά ξέρω, εκ δανείων, αυτά ήθελα να πω, εκ βάθους ψυχής εγώ ο μηδαμινός.

Παρακαλώ προσεύχεσθε υπέρ εμού να συντύχω κωπηλάτες τους Νόας και με τη δύναμη του Θεού να τιμονεύω με νου και λόγο, σοφά, την ψυχή μου, ακάτιον στον γλυκύ οίνοπα πόντο, έχοντας στο κατάρτι υψηλά τον Σταυρό και το λευκό ιστίο αναπεπταμένο και πλήρες βοτρύων της αμπέλου, ώστε «θείω βακχευόμενος πνεύματι» να διεξέλθω την ατρύγετο του βίου θάλασσα.

<http://users.uoa.gr>

Πηγή: agioritikesmnimes.blogspot.gr